

Administrația Tipografiei Naționale Cluj

On.
Biblioteca Universității din Cluj2 expl.
Soutit de porto

MAREA

TINERIMEI ROMÂNE

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . Lei 360.—
Pe un jumătate an . . . . . Lei 180.—
Pe 3 luni . . . . . Lei 100.—

REDACȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria No. 11. — Telefon 13-31

ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. — Telefon 10-86.
Correspondența administrației: Căsuța poștală 76.ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 11

Apusul prestigiului preoțesc

Când după o îndelungă absență din Cluj, mi s'a solicitat opinia asupra articolului de fond „Biserica și politica”, apărut la 4 Iulie în „Chemarea”, am răspuns: „Reprob cu desăvârșire în pomenitul articol următorul pasagiu: În acest cap (adecă al dlui Octavian Goga) s'a clădit încă în „exilul” plăcut dela Paris, monstruosul plan al desbinării românilor ardeleni prin intrigi de ordin bisericesc”, și nu-l admit fiindcă nu pot aproba ca noi, aceștia dela „Chemarea”, să plasăm minciuni hodoșești în articolele noastre, aducând acuzații gratuite dlui O. Goga, când acesta, pe cât știu, în scrisul său, s'a declarat partizanul păcii confesionale”.

Și ce înseamnă m'a săgetat, când autorul acelor rânduri, mi-a dovedit că mă înșel profund, căci, la Paris, dl O. Goga a declarat în limbajul său metaforic lui Take Ionescu: „Am în ranița planurilor mele o bombă fără greș pentru desbinarea partidului național: învrăjbirea confesională”.

„Chemarea” a avut dreptate, și totuși durerea mi-a îndoliat sufletul, fiindcă cunosc rolul pe care îl joacă în orgia politicii românești actualul ministru de interne și fiindcă mi s'a verificat încă odată că meschinăria omenească nu se dă înapoi nici dela inflamarea celor mai vitale interese ale țării.

Prin sufragiul universal constințit în noua constituție a României, țărănimea prin numărul covârșitor pe care îl reprezintă în raport cu celelalte categorii sociale, impunându-și voința, poate să facă din interesele ei centrul de gravitație al populației românești.

Când însă clasele dominante au acceptat în cele din urmă regimul votului universal, ei au nutrit convingerea lipsei de conștiință a țărănimei, a incapacității sale de acțiune politică, care s'ar modela ca ceara în fața diferitelor mijloace de câștigare a sufragiilor. Un rol hotărâtor au destinat în acest scop intelectualilor dela sate: preoți, învățători, notari, pretori adică funcționarilor comunali. Cum funcționarii angrenajului administrativ al statului, prin situația lor materială, sunt zestrea tuturor guvernelor, și pentru a suprima acțiunea de luminare a preotului, s'a încercat uneori fără succes, de multe ori cu succes, cointeresarea acestuia la beneficiile puterii. Pentru satisfacerea intereselor personale, păstorii credinței din bătrâni au trebuit să ia rolul de măcelar cu gura aurită de promisiuni, pentru a mâna turma credincioasă la abator.

Rezultatul?

Țărănimea cu instinctul ei fără greș, a sesizat intuitiv schimbarea la față a unor preoți și pe urma cuviinței și res-

pectului de eri a răsărit disprețul și ura de azi. Efectele abandonării țărănilor pentru a face jocul partidelor guvernante s'au vădit implacabile.

Și pentru ca să nu fim bănuți de răstălmăcirea situației create de partidele fără rădăcini în sufletul masselor anonime, vom cita constatările pe cari le-a încrestat în revista „Cosinzeana” dl dr Sebastian Bornemisa, deputat averescan.

Iată ce scrie, între altele, sub titlul „Crepusulul preoților”, directorul „Cosinzei”.

„Cine urmărește cu atenție aerul și psihologia masselor populare în unele părți ale Ardealului de o vreme încoace, e cu neputință ca să nu observe lucrul acesta (adică „crepusculul preoților”). E cu neputință, ca să nu vadă cum vrednica tagmă bisericască este din ce în ce tot mai mult huliță și cum poporul începe să simțasă tot mai mult o profundă aversiune împotriva ei. Recentele alegeri mi-au dat și mie durerosul prilej și nefericita ocazie, ca să verific temeinic și în chip neîndoelnic într'un întreg județ, lucrul acesta. Prestigiul preoțimei în regiunea aceasta nu numai că s'a prăbușit cu desăvârșire, ci și însăși ființa preoților a devenit un excitant îngrozitor pentru sufletul țărănilor.

Și mai departe: „Am verificat, în adevăr că preoțimea noastră ardelenă este azi năframă roșie în ochii unei enorme părți a populației românești, care blăstămată par'că de o ursită rea (sic) își dărmă idolii și-și alungă cu pietre pe aceia, care de două ori o mie de ani i-au întărit sufletul și au îndrumat-o fără odihnă și fără precupețire pe căile adevărului și ale binelui. Preoțimea noastră nu și-a pierdut numai ascendența asupra sufletului popular ci a devenit chiar odioasă înaintea poporului, care după ce i-a retras încrederea, o izbește acum unde e mai durerea, în prestigiul ei. „Jos preoții” sunt cuvinte, pe care le-am auzit dealungul și dealatul unui întreg județ aproape în fiecare sat și numai în puține locuri am aflat preoțime, care să fie stăpână pe sufletul credincioșilor săi”.

Iată, prin urmare, cuvintele răspicite ale unu adversar politic îndestul de loial despre prestigiul preoțesc. Membru al partidului averescan și irunțas al L. A. N. C., dl Bornemisa din cauza miopiei datorită situației sale politice nu vede pricina apusului prestigiului preoțesc, și se ferește să vorbească de ea.

Pricina urii împotriva unor preoți e că aceștia se împotrivesc aspirațiilor populare. Acolo unde s'au indentificat

Badea Gheorghe

S'a stins profesorul universitar dr. Gheorghe Bilașcu, vlăstarul unei vechi familii nobile din Țara lui Dragoș; ne-a părăsit prea curând cu omenia și bunătatea sa proverbială.

Care dintre studenții români din Budapesta nu-i cunoșteau sfaturile bune, sprijinul material și inima plină de iubire pentru neamul său.

Badea Gheorghe te îndemna la muncă când erai nesilitor te îmbărbăta când erai descurajat și îți dădea bani de câte ori ducea-i lipsuri.

Doctorul Bilașcu era dentistul cel mai apreciat de înalta societate maghiară. Conți, baroni și membrii familiei de Habsburg se întâlneau cu bieții studenți români în camera s'a de așteptare. Dar nici lumea maghiară, care îl adora și ea, nici clientela rentabilă nu l'a făcut să-și lapede conștiința și iubirea sa de neam.

Implinindu-i-se visul său și al nostru al tuturor, a părăsit orașul și țara unde a fost un far al științei românești. A plecat din țara care nu-i denega onoruri și îi recompensa munca cinstită cu mulți bani, pentru a se stabili între fii neamului nostru.

Nepoții de sânge, crescuți sub îngrijirea sa, îl deplâng; dar deplângem și noi, nepoții iubirei sale curate, soartea care ne-a răpit prea curând pe nobilul bărbat, unul din puținii aleși ai naturii, care nu se bucura în lumea aceasta plină de ură și invidie, decât de stimă și iubire.

Dormi în pace, Badea Gheorge!

Un neam întreg ce te-a iubit te petrece până la ultimul locaș, din țara strămoșească.

cu durerile țărănilor autoritatea preotului a rămas și astăzi neștirbită.

Un presentiment de solidaritate cu partidul său, poate să facă numai pe directorul „Cosinzei” să scrie afirmațiile de mai la vale: „Nu voiu cerceta, de sigur, câtă vină poartă, că lucrurile au ajuns până aci, însăși preoțimea și nici care este partea de vină în această tristă realitate a cărturarilor acelora, care nu găsesc teze mai potrivite de agitat și de a stoarce ieftine aplauze populare, decât ocupându-se de rolul preoțimei, pe care o ponegrec cu cele mai ticăloase cuvinte”.

Va să zică tocmai ceace ar trebui să facem cu toții, adică să cercetăm cauzele răului, nu face dl Bornemisa, dar stăruiește în chip guvernamental asupra rolului demagogilor, cari „storc ieftine aplauze populare”. Ei bine, deputatul averescan ar trebui să știe că demagogii abili nu-și pierd, la alegeri, vremea cu crearea nemulțumirilor, ci se mărginesc doar să exploateze ne-

mulțumirile reale, existente.

Suntem perfect de acord cu Domnia Sa când susține: Este un superior interes de Stat, ca între preoții și satele noastre să nu se mai sape nicio prăpastie și ca satele să-și recâștige cât mai neîntârziat credința în biserică noastră și slujitorii ei”.

Remediarea acestei situații nenorocite nu se poate face însă cum susține eronat deputatul averescan prin „intervenția Statului cu toată autoritatea lui” căci nu înțelegem cum ar putea să facă Statul o intervenție salutară „cu toată autoritatea lui, ci depănarea firului tradițional de către preoți: identificarea cu aspirațiile țărănilor. Partidele dela putere să nu ceară adeziunea preoților împotriva curentului social care străbate sufletul masselor, iar preoții în cazul când partidele nu-și cunosc datoria către țară să se refugieze în intransigența caracterului, părăzându-l de eri a neamului românesc și aureola preoțimei ardelenă. Dacă slu-

jiitorii altarului vor continua strălucirea atribuțiilor din trecut, vor rămâne depozitarii încrederii poporului. La din contră, vor săpa temelile bisericii și când ura țărănilor se va manifesta unanimă și intransigentă pe toată suprafața țării, toate partidele se vor lepăda de ei, fiindcă nu numai că nu vor avea nevoie de ei, în această situație, dar vor fi un balast în cântarul aprecierii populare.

Au fost, fără doar și poate destui preoți cari au înțeles adevărurile acestea. Ei sunt nădejdea bisericii, fiindcă ei cunosc căile spre inimile enoriașilor țărani.

Voi toți căți reprezentați cuvântul Domnului pe acest pământ, întoarceți-vă la sufletul țaranului, fiindcă țărănimea nu este o simplă clasă socială ca celelalte clase sociale, ea este o bărbăție însăși a tuturor claselor românești, e națiunea însăși în toată puritatea ei.

Iar voi toți căți v'ați rătăcit pe drumurile încălcate ale intereselor egoiste, să luați aminte:

Țăranul știe să urască, fiindcă știe să și iubească.

Ion Molaovan

Dictatorii

Amatorii dictaturilor de supliciu al popoarelor, au un fel particular de a judeca toate lucrurile. Istoria lumii în paginile ei frumoase a fost scrisă (și aci par a avea dreptate) de dictatori; progresul social, politic, uneori chiar și cel economic s'a desăvârșit în statele absolutiste; civilizația ș'a ajuns aproape în urma unei guvernări despote etc. Toate le judecă în funcție de guvernarea unui singur om, căci numai în felul acesta își pot justifica tendința de sufocare a libertății popoarelor.

De când pe ruinele Impăriei romane s'au ridicat noi state s'a observat în continuu o pronunțată tendință de a strânge chingile, de a forma state absolutiste. Multe din cursurile evenimentelor au fost canalizate de diferite personalități ale vremii în spre această direcție, dar de atâtea ori curente au părăsit albia lor sugrumătoare și au inundat lumea.

De aci nădejdea într'o democratizare politică a lumii.

Reformația veacului a XVI-lea și revoluția celui al XVII-lea n'au făcut (susțin amatorii de dictaturi) altceva decât au doborât ultimele „piedeci din calea despotismului.

Prima când a subordonat biserica statului, a doua când a „pus“ (de jure) puterea de stat pe umerii poporului.

Un alt argument contra democrației dictatorii existenți din Europa, ba chiar și caricaturile de dictatori din România îl găsim în faptul că poporul ar fi incapabil de libertate.

Napoleon (strigă victoriosii amatorii) este cea mai vie pildă. Este însă o enormă greșală dacă se crede, că acea ușurință cu care Napoleon și-a ridicat Impăria pe ruinele Republicii avea la bază incapacitatea poporului francez pentru libertate.

Intr'o formă de stat, care a fost în tocmă exclusiv în interesul monarhiei și pe care (chiar în urma acestei forme de stat) numai o putere absolutistică o putea utiliza și exploata în mod rațional, după firea lucrurilor trebuia să reconducă la monarhie, dar nu fiindcă poporul n'ar fi fost capabil de libertate, ci fiindcă forma de stat, prin despoții săi ia făcut imposibilă această libertate.

România, (ori cât de ciudat ne apase)

deasemenea este împinsă de câteva caricaturi de bărbați de stat spre această direcție, deși nimeni nu poate spune, că dl general Averescu ar fi un Napoleon, ori dl Octavian Goga un Solon de o pildă.

Argumentările acestor guvernări nu par a se deosebi întru nimic de cele expuse de noi mai sus.

Timpurile agitate de o nervozitate exasperantă, cu o situație politică mondială puțin clarificată cu toate interpretările ce i se dau nu par să reclame pentru România (deocamdată) o personalitate care să aibă puteri discreționare.

Poporul refuză cu dispreț orice idei de dictatură.

Dar admitând ipoteza contrară, România este nevoită să aibă o guvernare despotică, cine va putea exclama privind între bărbații de stat contemporani:

Iată omul!

Și aci este toată greutatea, de aci pornește toată scârba față de acele caricaturi, cari în visurile lor politice se cred „oameni excepționali“ cum ar zice Doistoewski, capabili de a săvârși cele mai mari reforme (fie chiar sângeroase) pentru neamul lor.

Dl general Averescu?

Un fost bun general și o nulitate în politică. Un pensionar respectat și un senil bărbat de stat, căruia nu i-a rămas decât sabia sângeroasă a anului 1907, învăluită în neliniștitoare amintiri (politice).

Dl Octavian Goga?

Un saltimbac național, un pătimăș, un poet care a cântat suferințele neamului său cu tricolor la mandolină, un politician sub mediocru care nu spintecă nici o bucățică din tricolorul din trecut, cu care să panseze rănilor politice și sociale ale Ardealului (frumos cântat nu de mult) un ambițios până la neomenie, un nemernic.

Și când te gândești, că acești oameni sunt dictatorii presumptivi ai României.

Ce scârbă!

Noi însă ne gândim cu groază la soarta țării guvernate de nebuni și ascultăm cu durere murmurul poporului din Ardeal:

O, Goga, de trei ori să-ți fie blăstemat numele și viața.

Comedia guvernării

Dela trista „însărcinare“ a dlui Goga de către conu Alecu, din care a rezultat odiosul copil bastard ce este guvernul de azi, am asistat cu o oarecare compătimire la durerile nașterii, copi-jăria și primele acte de viață ale regimului vânei de bou. Examinând firmanamentul politic, se desprinde imediat steaua nebuloasă a generalului Averescu proiectată pe actul de naștere rușinos. Scutul nopții, vrăjitorile și ciorile constantinești sunt mediul, doica și martorii

germinării celui mai anachronic instrument de guvernământ.

Adevărata corcitură prin infuziunea de sânge, atât de divers în compoziția lui chimică, guvernul dlui general Averescu n'a fost și nu va fi va nicio dată ce i-s'a cerut sa fie: omogen.

Venirea lui la cârma țării rămâne fără îndoială cea mai sinistră farsă a camarilei oligarhice, avortul forțelor oculte, răsplata umilintelor averescane și o sfidare grosolană a opiniei publice.

Condamnat din primele zile de viață la dependență vasală, bietul guvern se învârtte desperat și nepuțințios în jurul axului propriu izbîndu-se ori de câte ori credea că poate face o mișcare mai liberă de cruda realitate, de ingrădirile drăcești ale patronilor. Este drept că în privința ilegalităților abuzurilor, atrocităților și a tuturor farselor cari formează în România condiția sine qua non a oricărei guvernări „patriotice“ Cabinetul dlui Constantinescu-Ghinda per procura a satisfăcut cu mare zel angajamentele luate față de stăpânii întrecând cu mult pe aceștia (videat consultările corpului electoral cu vâna de bou, ciomege și mitraliere).

Nu exagerăm afirmând, că guvernul condus de castelanul dela Ciucea se găsește în cea mai tristă și ridicolă situație. Lanțurile robiei zdrăncănesc la cea mai mică mișcare de independență, orice acțiune în contradicție cu ordinele tutorilor ajungând la cele din urmă să fie blamată și acoperită de ridicol. Căci doar nu bieții „acționari“ cărmuiesc mersul afacerilor și fixează linia de conduită a întreprinderii guvernamentale ci membrii din consiliul de administrație atotputernici. Dovadă invalidarea unui senator impunerea validării corifeului bucovenian Nistor, liberal în ciuda supărării și amenințării dlui Dori Popovici. Amenințările dlui Constantinescu-Ghinda cu disolvare guvernului, și răspunsul în plin parlament al dlui V. Brătianu că guvernul va pleca atunci când va face greșeli mari adecă lucrând contra directivelor liberale. Coroana servilității rușinoase o formează însă farsa decretului cu modificarea tarifului vamal în fond ce s'a modificat abandonarea planurilor inflaționiste și cea mai recentă palmă: refuzul Suveranului de a semna decretul de numirea guvernatorului Basarabiei, ceace în publicistica presei se numește scurt: *cazul Răscanu*.

Că în sânul majorității există un dor nebun de libertate, nu poate fi tăgăduit și este natural ca la orice animal încătușat. Și că această majoritate „conștientă“ a reacționat cu ocazia alegerii celor doi vicepreședinți ai Camerii, preferind oameni agreați de ea și nu pe cei impuși de guvern, este iarăși adevărat, precum adevărat este că „scui-patul“ actului de independență și pro-

testare tot ea a trebuit să-l lingă. — Cu un cuvânt o scăpare de tutelă este egală cu imposibilul, pentru că cameleonul și ciocă de vată știu prea bine ce soartă îi așteaptă în caz de contraveniență. De aceia ei continuă cu smerenie politica de „sărut-mâna“ înăbușind orice exuberanță a aripei Garoflid-Manoilescu, susținută de frântura majoritară „conștientă“. Unde mai pui peripeziile remanierii guvernului „omogen“. În orice caz guvernul stă pe un vulcan format din propriul partid și pe mașina infernală, system V. Brătianu-Constantinescu. Admirabilă omogenitate ca să nu mai vorbim de autoritatea și demnitățile compromise a guvernului.

Nu ne miră că dl Averescu a primit să facă jocul liberalilor, atât de rușinos și dezonorant, cum nu ne miră nimic ce vine din partea cameleonului Goga. Suntem surprinși că pentru această farsă de guvernare și constituționalism merituosul general și-a pus steaua în joc. Este revoltător cinismul guvernului prin recunoașterea tuturor sălbătăciilor. Înseamnă că am ajuns pe *punctul nul al legalității* când fără scrupul și la lumina zilei se târăște în noroi tot ce cultura occidentală preînde dela un stat constituțional, și te desgustă când apucăturile sporadice de mușamalizare în haina legalității, democrației și a constituționalismului sunt făcute fără de cea mai mică abilitate și inteligență. Ciudată țară, unde dacă faci ochi dulci tui Constantinescu-Ghinda și ai asigurat fericita participare la sistemul „rotăriei“.

Să ne explice cineva cum se poate că Porcul Alecu da un telefon la Palat și ție partid indicat de corpul electoral și asigurat de chiar Camarila Palatului că vei lua puterea, nu mai vini la putere, totul se sfârșimă în brumă.

Să mai îndrăznească să afirme cineva că *nu politica chiulului se impune în țara chiulului, cometei de guvernare a jocului de-a puterea*. Unde porcăriile și fărâdelegile se execută fără rușinare la lumina zilei, în auzul și văzul tuturor, unde principiile, ideologia, tradiția și competența au fost scoase din circulație, ca complect demoralizate și anacronice, o singură politică se impune: *politica chiulului*.

Furia neputinței

Diagnosticul precis, al guvernării generalului cu barba îmbălată de urmele de dragoste lăsate de pupătura sentimentală a forpsului ministerial Lupaș, este furia agresivă, furia obraznică, furia furiiei — furia semnului neputinței.

L-ați văzut vre-odată pe dl general Averescu schimbând fața? Păcat că n'ați asistat buni cititori cu toții la „ma a...a...rea“ adunare a averescanilor dela Cluj, Ați fi avut ocazia să experimentați vizual furia dsale. L-ați fi văzut cu ochii injectați de sânge... (dacă octogenarii uituci mai au sânge) rechemând mulțimea ce se împraștia. O, și mai ales l-ați fi văzut ghiontindu-se nu mai puțin furios cu pajul său șmecher și servil, Octavian Goga. Neuitat tablou, evocator al liniilor schițate de talentul energic al caricaturistului Ross: *Pat și Patăchon* în diferend politic, (că dl general Averescu s'a adresat dlui Goga, ghiontindu-i partea... sedentară, se spune că se datorește și conformației intelectuale a poetului dela Rășinari, nu numai dorinței de a ascunde după pervazul balconului un gest politic susceptibil la diferite interpretări).

V'ar fi izbit cu putere revelatoare furia, neputințioasa furie ce cloacă băloasă în scheletul prim-ministerial.

N-ați prânzit cu dl Octavian Goga după memorabila adunare? Iarăși o ocazie pierdută pentru psihologii și neurologii neputinței furioase în ipostază de boală molipsitoare. N-ați fost nici deunăzi în parlament, n-ați citit nici „Țara Noastră“... Atâtea ocazii pentru a vă convinge despre furia neputinței ce se zbate în inimile „majoritare“.

Nici la Sibiu n'ați fost? La adunarea copăilor fripturei? A-ți pierdut ocazia de-a asista la producția celui mai îndemănatic „scui-pă'n barbă“! Ehibiția băloasă a iubirei „aproapelui prestată de părintele forpsial al guvernului: Fripturica Sa Ion Lupaș, sub pretextul unui „discurs ministerial“ a fost un spectacol rar, demn de-a fi văzut.

Nu l-ați văzut nici pe nepotul candid, senin și roșcovan al dlui Goldiș care răspunde: zent la strigătul de Silviu Fripto-Drago-mir, cum se precipita la Sibiu, Cluj, Orăștie, Deva în virtutea nepoției sale neputințioase.

Nu l-ați văzut nici pe (pfui) Savu care făcea sluj' dlui Iuliu Maniu acum câțva timp iar azi are pretenția să-i dea lecții de politică, nu l-ați văzut oare nici pe acest (pardon!) Savu în ipostază de „mai mare polițist“, la Sibiu rechiziționând automobile, comandând șofeuri și sergenți și udându-și cravata

cu destăinuirile fluide ale poftelor de friptură?

Nu l-ați văzut nici pe corcodușul dlui Goga, care se articulează Găbor sau pentru ași nuanța românește numele Găborel, jucând în Piața Unirii din Cluj football cu capetele de studenți, sub pavăza unui împătrit cordon de jandarmi?

Dacă aceste scene cu comediași de întâia mână a-ți avut onoarea să nu le priviți, a-ți văzut desigur plutonieri de jandarmi, pretori, notari și uneori ofițeri și magistrați dansând în acordurile furiei nervilor, bolnavi infectați de focarul instalat la „cășma” țării, i-ați auzit chiudind la închipuirea spectacolului măreț ce se prepară cu instinț pentru plăcerea lirei rânțezite și a inteligenței secătuite a unui bolnav de mimetism acut, care e când Nero când Muciolini, când dămă de consumație electorală pentru contele Bethlen.

Dacă însă nici în timpul alegerilor nu a-ți avut privirea atentă, țintuiți-vă lumina ochilor asupra spectacolului recent: furia pedepselor ce se pun acum pe satele românești. Consiliile comunale disolvate, oameni cinstiți, voiți de întreg satul, înlocuiți cu bețivi, gunoaie, pretexte pentru amenzi de mii de lei, carantinări nemotivate... și peste toate

o doză crescândă din zi în zi de bătaie de jandarmi.

Sorbiți cu atenție știrile ororilor banditești din așa zeflemisitul „parlament” actual. Dl dr N. Lupu bătut de turma lătrătoare, cavalereste: 100 contra 1; dl Davila insultat în chiar incinta adăpostului „puterii legiuitoare... Și la toate aceste, bolboroseala exchivării lașe a miniștrilor, târguiala autorităților pe chestie de competență și aplauzele majorității rânjitoare, drept răspuns pentru cine mai ascultă cu silința să înțeleagă grohăiturile ininteligibile.

Noi nu avem răbdarea aceasta. Noi stăm deocamdată și privim procesul integrării acestei furii uriașe, cât nepuțința generalului Zahareche Căți, cât ambiția bolnavă a dlui Muciolini-Caricativură, cât trădarea și rușinea dlui Goldiș, cât lipsa de cuviosenie a părintelui Lupaș și cât arsura tuturor fripturiștilor.

Avem încă seninătatea necesară pentru a contempla în tăcere desfășurarea ei. Picioarele noastre au încă ororare de tapetele moi ale acestor urlători furioși.

Dar cine poate da asigurări că nu vom pierde răbdarea, și nu vom începe să reacționăm, aplicând piciorul îmbrăcat în cizme impermeabile centrului rău mirositor al inteligențelor?

Parlamentarism cinstit sau fascism

Tinerii din jurul „Chemării” și orientare politică a
Partidului Național

Interesanta acțiune a unui grup de intelectuali

Sub acest titlu ce aparține grupului „Lupta” din 20 Iulie următoarele:

Cluj, 15 Iulie — La 5 Aprilie, a patra zi după ce criza de guvern a fost soluționată spre uimirea tuturor, în felul cum s'a soluționat, un grup de tineri intelectuali, cari până atunci nu făcuseră politică militantă s'a alipit — în mod demonstrativ — de partidul național și au lansat un apel. Aceasta cu mult înainte de congresul partidului național ținut la Cluj.

Apelul lansat a fost intitulat „Chemarea”. În jurul „celor dela Chemarea”, s'a adunat tot mai mult tineret, și azi după ce apelul s'a transformat într-o publicațiune săptămânală, scrisă cu nerv de către oameni talentați, sunt aproape opt sute de inși cei cari alcătuiesc cohorta „finerilor dela Chemarea”.

Această spontană acțiune de grupare, un răspuns dat fripturiștilor, stă dovadă că principiile democratice de care este condus partidul național sunt adânc înrădăcinate în toate straturile sociale din Ardeal. Căci nici ambițiuni personale, nici vreo răsplata materială nu a determinat mișcarea tineretului ardelean, ci numai dorința de salvare a ideilor democrație și susținerea unor principii de guvernare constituțională.

Grupul tinerilor dela „Chemarea” e alcătuit din oameni între 25 și 35 ani. Menționăm apoi că ziarul „Chemarea” are cel mai mare tiraj dintre publicațiunile din Ardeal, peste 8000 de foi.

Am socotit interesant să cunoaștem și să arătăm publicului care sunt principiile politice de care sunt călăuziți tinerii dela „Chemarea” și ce orientare preconizează ei partidului național.

Redăm mai la vale quintesența unor numeroase convorbiri pe care le-am

avut cu diferiți reprezentanți ai acestui grup.

Intre Parlamentarism și Fascism

Părerea generală este că principiile de guvernare trebuiesc clarificate.

Ori se face parlamentarism cinstit, sau se abandonează acest sistem spre a-l înlocui cu dictatura sau oricare altul absolutist...

Viața noastră politică democrată e la începutul ei și nu în atmosfera de duplicitate vor putea crește bărbații de caracter și luptă de care e nevoie pentru dezvoltarea ei normală.

În Ardeal datorită tradiției și instituțiilor printre care trebuiesc numărat și statutul lui Șaguna, parlamentarismul occidental își are adepți numeroși.

Parlamentarismul nostru e în stadiul copilăriei și în loc de-al lăsa să evolueze normal el e compromis prin măsurile criminale ale diferitelor partide slabe care voiesc să se impună la guvernare.

Noi — spun „tinerii dela Chemarea” — recunoaștem că impunerea fascismului în Italia a fost o acțiune salvatoare, dar această acțiune se impunea acolo ca un mijloc de înlăturare a pericolului comunist. La noi nu există nici un pericol care să reclame decretarea principiilor autocratice.

Apoi, fascismul s'a putut organiza în Italia de după războiu pentru că miile de oameni rămași fără lucru, cu sprijinul industriașilor găseau ocupație alcătuiind armatele fasciste.

La noi nu există surplus de brațe nici pentru munca agricolă nici pentru cea industrială.

Un fascism la noi ar trebui să recurgă la forțele armatei regulate și atunci s'ar petrece și la noi ceea ce s'a petrecut cu Spania, unde mișcarea dictatorială s'a compromis cu desăvârșire.

De aceia considerăm că parlamentarismul român, ajutat în dezvoltarea s'a poate fi singura cale care să ducă la consolidarea țării.

**Principiile tinerilor dela
„Chemarea”**

Baza principiilor noastre, mi-a spus unul dintre fruntașii grupului, este un „naționalism integral, care nu se sprijină însă pe persecuții împotriva celor de altă naționalitate sau confesiune ci pe sprijinirea efectivă către progres a forțelor naționale”.

Din necesitățile organizației de stat se desprind ca imeprioase intronarea următoarelor două principii:

1. Scoaterea armatei, a magistraturei, a administrației și bisericei din luptele politice.

2. Concretizarea unei politici de stat, și nu de partid, în relațiunile externe, în finanțe și față de minorități.

După cum se vede noi nu suntem revoluționari ci evoluționști.

Tinerii și partidul național

„Tinerii dela „Chemarea” fiind evoluționști, nu urmăresc roluri de conducători în partidul național. Sunt soldați entuziaști ai acestui partid a cărui activitate o sprijinesc și atâta tot.

Desigur însă că părerile lor asupra orientării partidului național contează dat fiind numărul și calitatea de intelectualii a celor cari alcătuiesc grupul tinerilor.

— Noi credem, ne-au declarat fruntașii grupului, că orientarea partidului nostru trebuie să fie înspre o contopire a forțelor democratice.

Elanul pentru o fuziune cu partidul țărănesc a fost înainte de alegeri foarte mare și ne-am așteptat chiar, ca imediat după soluționarea crizei să se indeplinească acest act, ca un răspuns

sacru la modul nedrept cum a fost soluționată.

Tendința unor conducători țărăniști însă, de a stoarce cât mai multe capete de liste și locuri de frunte, pe nedrept, a produs multă amărăciune în sufletele aderenților unei concentrări democratice.

Cu toate acestea acum cu toții vedem cu satisfacție îndeplinirea fuziunii, fiind convinși că în felul acesta se va putea produce guvernul de concentrare care neavând nevoie de mistificarea alegerilor prin brutalități și ilegalități nici de impunerea unei administrațiuni arbitrare, să fie cu adevărat instrumentul de consolidare de care are nevoie țara.

Noi nu vrem să influențăm prin aceste declarațiuni, cursul evenimentelor, avânt deplină încredere în conducătorii naționaliști, dar conform principiilor strămoșești ale partidului din care facem parte, suntem încredințați că aceasta va fi calea pe care o va alege partidul nostru.

**Deșteptarea șatelor conferințe
politice**

În planul de activitate al tinerilor dela „Chemarea” sta în primul rând deșteptarea șatelor.

S'au format diferite echipe de propagandă culturală și politică, cari cutreeră comunele rurale.

Organizația se face pe județe.

La toamnă se vor ținea la Cluj o serie de conferințe politice cari vor fi o surpriză plăcută pentru lumea din Ardeal.

La aceste conferințe vor vorbi fruntașii politici ai partidului național.

C.

Revolta „mititeilor” fripturiști

Abia înghetată comedia de partid, așa zis „goldist”, atomii-partizani au și început să se revoluționeze contra aventurii politice a șefului, punând acestuia întrebări extrem de gingașe și tot atât de interesante.

Șeful fripturiștilor, se vede, a făcut promisiuni cari după formidabilul eșec și blam electoral rămân simple deziderate. Înțelegem rășcoala pe deplin justificată a „mititeilor”, care este însă cu atât mai semnificativă cu cât ea vine din partea nepoștelor.

Dezamăgirea este enormă în tabăra fripturiștilor, considerați azi ca o cantitate absolut neglijabilă.

Este totuși ciudat să nu știe săracii oameni păcăliți că ce sunt ei de fapt, care este rostul lor și că după ce au trebuit să suporte întreg odiiul deslăntit de actul rușinos al trădării, și stigmatizarea națiunii, de ce mai sunt supuși la tratamentul excepțional de umilitor din partea veteranilor averescani.

Intre altele se pune categoric chestiunea fuziunii cu partidul poporului, silind pe șef să declare franc, dacă a încălit vre'un angajament de acest fel s'au dat a făcut promisiuni verbale în acest sens. Afacerea fuziunii este de altfel împinsă de către general la extrem și cu toate acestea avem impresia că ea nu se va face, chiar dacă miștrii fripturiști ar risca să fie remaniați. Dl Goldiș, se zice, nici nu se va mai înapoia la București, ceea ce înseamnă sfârșitul primului act al decepționantei aventuri politice, și totodată, că comedia de partid va servi încăodată coadă de topor în mâna liberalilor. Liberalii au de mult declarația de intrare în partid a dlui Goldiș. Așa se explică de ce fripturistul ministru Goldiș n'a îndrăznit să cârtească niciodată în contra partidului liberal și când totuși și-a luat inima în dinți, dl Vintilă l'a pus frumușel, dar indignat, la punct. Așteptăm cu nerăbdare ultima schimbare la față, pentru ca mozaicul de caracter

„ferm” al dlui Goldiș să fie complet. Săracii „mititei” fripturiști nu cunosc forța de cameleonism a dlui Goldiș și nu știu cu ce mijloace detestabile a lucrat aventurierul politic Goldiș pentru dezbinarea organizației județene din Arad, ținzând la izolarea dlui Cicio Pop. Tot lui se poate mulțumi și prima disidență din partidul național, organizația Arad, în frunte cu dr Iancu, dr Iacob, dr Costina și alte nulități, cari au dezertat la îndemnul lui expres.

Comedia fuziunii cu țărănistii se datorește în mare parte omului nefast al partidului național, care o viață întreagă a pus bețe în roatele acestuia. Activitatea lui în partidul național este o serie de acte de duplicitate. Cine l'a văzut pe dl Goldiș cu privirea țintită în pământ, și nici odată îndreptată spre cer, avea impresia că centrul de gravitate al gândurilor sale este sfântul materialism, și nici decât vre-o preocupare idealistă. Preponderanța în partid și friptura au fost temele de meditație ale „seriosului” bărbat de stat.

Cunoscând pe dl Goldiș, acesta nu va răspunde deloc nepoștelor pe calea presei, că nici n'ar avea ce să răspundă. Singurul răspuns ce l'ar putea da este: retragerea definitivă în bibliotecă consistorului din Arad. Acolo este locul lui.

Li mai recomandă și mânăstirea episcopatului Arad, unde poate să-și ispășească păcatele pentru copatronajul asasinatelor dela Ruși, cari sunt singurele rezultate reale ale politicii pozitiviste.

Răspândiți

„CHEMAREA”

tinerimei române apare
în 10.000 exemplare.

Situația politică

„Parlamentul” s'a închis. Diurnele au fost cu plăcere încasate: 45,00 lei pentru 20 de zile de „muncă” și 3 luni de concediu este o retribuție, car merită, afară de multiplele intervenții grase și afaceri de portofoliu, să asigure celor aleși de jandarmi și minoritățile etnice o plăcută petrecere la București și barul Alcazar, iar acum în căldurile tropicale la băi (pentru mulți dintre aleșii poporului, sigur, o noțiune și indeletnicire puțin obișnuită), la Constanța Mamaia.

Și totuși n'am avea nimic de zis față de această infecție a bugetului la poziția cheltueli, dacă „parlamentul” ar fi parlament... dacă „munca” prestată ar fi fost muncă și dacă cei chemați să voteze țării întregi urcări de salare, s'ar fi cugetat în primul rând la funcționarii cu lefuri de mizerie, și la armata cu solde de rușine. Cugteându-se însă cu grabă și lăcomie *numai* la ei, ni-e teamă că vor trata și în viitor cu vitregie funcționăria, adică mecanismul Statului și armata, scutul lui.

Vacanța politică, care este și un sezon de crastaveți — cum zice neamțul — pentru politică, va oferi tuturor partidelor ocazia să mediteze asupra viitorului și să pregătească acțiunea de toamnă.

Guvernul și partidul zis al poporului va putea medita cu un creier sclerotic și unul poetic: să se rupă din lanțurile iobăgiei liberale, sau nu?

Liberalii vor decide să excludă dizidenții grupați în jurul „Răspunderii”, precum și pe ceilalți disidenți din partidul disciplinei și disciplinelor rigide sau nu?

Fripturiștii trebuie și mîsai să se hotărască dacă se infuzionează cu averescanii-gogii sau nu.

Tărăniștii au de aplanat vreo trei divergențe cu colorit acut și să îndeplinească fuziunea cu partidul național, care și el poate să mediteze când și cum *fuzionează* sau când și cum *discută* dorința exprimată de liberali de-a *colabora* cu ei.

Iar cel mai tânăr partid, LANC-ul, va avea răgaz să decidă dacă vor continua politica de opoziție miluită față de guvernul lui Wurmbrandt preconizată de dl Cuza, sau preferă politica națională, deci demnă, a dlui Zelea Codreanu.

Iar minoritățile vor putea întreprinde călătoriile obișnuite, la Budapesta, Sofia, Berlin și Moscova, pentru a primi instrucțiunile necesare orientării lor politice față de țara unde nu iubirea lor ci soarta le-a aruncat.

Cum se vede fiecare partid își are *nucile* s'ale mai mici sau mai mari. Interesant va fi să constatăm la toamnă — până când va fi și rubrica aceasta la băi — care și cari vor eși învingători: cei creduli și ușor de zăpăcit, sau cei clari cari știu ce vreau.

A ști ce vrei este prima condiție pentru a putea ce vrei, și ca să realizezi ceea ce vrei îți ajută proverbul strămoșesc: *est modus in rebus.* Aelit

Aspecte parlamentare

S'ar părea că asistăm la o piesă victoreffimiană în discursul acțiunii căreia eroii se bat românește, se înjură turcește, în pauză beau spritură sau bere Bragadira iar la sfârșit se pupă sau se aruncă dela etajul al treilea după modulațiunile și efectul ce vrea să-l producă marele nostru Șecspir.

Parlamentul Român, în complexul său, vorbesc de majorități îndeosebi, ne înfățișează imaginea concretă a celui mai greoi și mozaic analfabetism înregistrat vre-odată în analele politicei românești.

Majoritatea condusă de lozinca „omnia sunt regis” nu tocmai potrivită cu ideile maimuțolinescului dictator dela interne, se caracterizează prin urletul colectiv. Acest limbaj parlamentar e ceva nou și tînde să ia proporții fabuloase. Orice observație sau replică făcută de un opozant este în funcție de găttelej majoritarului a cărui intensitate de articulații guturale sau nasale permit sau nu accesul oratorilor de altă culoare politică. Iar când argumentele guturale sau nasale s'au epuizat intervine forța mușchiulară.

Dovadă ne-a dat-o cazul dlui Dr. N. Lupu care a denunțat un abuz, un adevăr ce nu putea fi combătut inteligent; majoritarii făcând cerc în jurul lui l'au atins așa mai „delicat”.

„Aleșii națiunei” ca partid erau inexistenți și dacă majoritatea voturilor le-a asigurat perioada legislativă (vorba vine) s'au văzut nevoiți a primi în cadrele lor și o majoritate compusă din elemente minoritare etnice. Rolul nefast al acestor majorități minoritare se asemănă cu a oaspei nedorit, care, deși te-a ajutat în primejdie l'ai scoate din casă din cauza obligației protocolare, — redusă deocamdată la servilism — ce o ai față de el.

Chiulul, ceva specific elevilor de liceu, a fost inaugurat în Parlament de averescani. Printr'un sistem de rotație a deducțiilor, am putea ajunge la următoarea concluziune: deputații averescani

trag chiulul, ceea ce dovedește că mulți dintre ei au studiat chiar și liceul.

O altă majoritate, mai puțin numeroasă, dar producătoare a mari cantități de venin în sufletele mult încercate ale guvernanților este și clica Wurmbrandt et comp. D-l Wurmbrandt e cetățean român și este „alesul” Românilor bucovineni. Afinitățile sufletești între alegătorii bucovineni și cel ales se reduc la constatări de nuanțe mai mult sau mai puțin interesante. Dl Wurmbrandt i-a deposedat pe românii bucovineni de avere și dl Wurmbrandt finanțează ziarul „Politica” redactată de compatriotul nostru Hetter sau Lefter în rândurile cărui suferințele Românilor vor „găsi” un strașnic „ecou”...

După ploi, deobiceiu apar melcii. După ploaia bătațiilor electorale a apărut melcul politic. Mulți îl numesc dictator. E o constatare răutăcioasă și nici nu e potrivit să-l diminuăm în fața opiniei publice, de aceea îl vom numi citeț și descifrabil: Octavian Maimuțolini.

Dl Goga este prin excelență un autor. Autor în literatură, nu s'a sfiit să devină „autor” și în politică Ministrul de interne este autorul „bătăliei electorale” mai interesantă decât amuzantele sale poezii. Deosebirea totuși este vădită. Până când, autorul „operelor” literare a devenit amuzant, cel politic a așezat crucea de-asupra groapei țărănilor impușcați. În alte țări, cu educație politică mai civilizată, autori de soiul acesta ar fi contemplat lumina zilei din dosul unei gratii, iar la noi se desfășoară pe banca ministerială.

În scurta sesiune parlamentară s'au trecut în revistă validarea alegerilor pe județe. Dl O. Goga a avut mult de furcă cu opozanții; să înghiți sfidările arrogante ale visterului Vintilă, să-ți păstrezi tot calmul când atâtea nedreptăți și se reproșează de o opoziție strașnică, să primești cu seninătate feceorelnic curte a bătrânului profesor Cuza, într'adevăr simți nevoea unei enorme doze de curaj și inteligențe.

Ministrul de interne mic la trup și la suflet, s'a mărginit să-și vâre mâinile în buzunarele pantalonilor și spre a înșela natura vitregă față de făptura sa minusculă vorbea ridicându-se în vârful degetelor; asta nu din motivul că ar fi având bătătură în talpă, ci fiindcă autoritatea în partidul d-sale se măsoară cu mărimea centimetrică. Generalul cel mai înalt, e primul în ordine erarhică.

O plimbare printre rândurile opoziției nu este lipsită de interes.

Partidele noi se zice că corespund unor imperative ce le reclamă evoluția socială. Din acest punct de vedere privită Liga dlui Cuza ne produce o mare decepție. Întâi și întâi L. A. N. C. nu e ceva nou. Cei patruzeci de ani de activitate „conseqventă” a dlui Cuza

ne-au dovedit că L. A. N. C. e o filială, un canal de scurgere a simpațiilor d-lui Cuza. Prea deseale târcoale în jurul băncii ministeriale, au dat bătrânului profesor un contur de neseriozitate. „Exproprierea” ce le face „jidaniilor” se reduc la osanele rîcote de „jidanii” dela „Politica” d-lui Averescu și asociatului său prof. Cuza. Pămâni îmbăcsii de aerul stricat a celor patruzeci de ani de activitate, par a fi ventilați mai nou de ramura ardeleană a L. A. N. C. mai serioasă și mai precisă în activitatea sa. Escapadele d-lui Zelea Codreanu timpând spre debarasarea Ligii de simpațiile sefului confirmă același lucru.

Romulus P. Roșu

FRIPTURI

La băi, ce plăcere...

Și ce dulce-i... sănătatea. Dacă ajunge trenul la Ghimpați, Vă rog să mă deșteptați. Așa cânta pe sub musteață ministrul sănătății publice, în drum spre băile Techirghiol-Constanța. Ca ministru n'a produs nici o senzație, ca cântăreț a avut mari succese. Vocea pitigăiată a atras îndată luarea aminte a călătorilor. Un gazetar, care din întâmplare se găsea și el în trenul ministerial după plocoanele convenționale, i-a cerut îndată o declarație. N'a fost refuzat.

— „Eu ministrul sănătății, Lupaș în-țepu litania — vă doresc la toți ce de față și la cei ce vor mai veni la băi... sănătate. Aflu cu mare plăcere, că cetățenii acestei țări cu sănătatea adânc sdrucinată, se grăbesc a-și recăștiga sănătatea, chiar cu riscul golirii buzunarelor de bani! Acesta este un sănătos principiu de sănătate publică. Bani mei cari sunt și ai țării, ori mai bine, banii țării cari sunt și ai mei, vor fi acoperiți de valurile mării. Dar nu e nici un rău. Căci am speranța, că aceste valuri, vor spăla și rușinea ce s'a cuibărit în bărbuța mea, atunci când am tradat mișelește interesele Ardealului. Dacă nu, blăstemul lui Dzeu asupra numelui și asupra vieții mele. Amin”

Laczi dragă, am să mor...

(Dialog autentic)

Nu, nu pot, zău crede-m scumpa mea, că nu pot să figurez pe trei liste ministeriale deodată. E prea rușinos. Ce o să zică lumea, care știe, că și atunci, stii tu, când eram profesor la Brașov, jucam cu două cărți. Românilor le spuneam (și nu mințiam) că sunt cel mai șovinist dintre toți ardelenii, pe unguri îi rugam să mă transfereze undeva, spre Peșta că nu-i pot suferi pe valahii ăștia netrebnici (și nici atunci nu mințiam). Așa povestea Laczi băcsi, într'un moment de dureroasă remușcare unui prieten al său.

— Ei, și?

— E greu de tot să continui. Mădoare capul. Am vedenii diabolice. Nevasta mi-a replicat:

— Laczi dragă, mă știi cât de susceptibilă sunt. Dacă nici aceasta mică dorință n'ai să mi-o satisfaci, atunci... atunci... adio lume și automobil... am să mor. Și a plâns amar.

— Apoi?

— Eu m'am opus. Am încercat să o conving despre necesitatea moralității în politică, despre... despre un alt automobil dela liberali și despre... O, Doamne, dar frica de moartea ei, mă cutremura, mă îngrozea, gândul în sine chiar, mă înfiora. Ce va fi cu mine dacă rămân văduv și în căsătorie ca în politică?

— ?

— Ea însă persista. Era veșnic obsedată de acest singur gând. Eu, Laczi să fiu ministru.

— În cele din urmă ce ai făcut?

— Am rezistat bărbătește, trei zile.

— Și apoi?
— Mi-am salvat soția.

„Viața Literară”, de sub direcția distinsului scriitor G. Murnu, scrie următoarele: „Între dl Octavian Goga, ex-poet și actual ministru de interne, și dl Mihail Sadoveanu, mare pozator, a avut loc un cunoscut schimb de scrisori, din cari s'a putut vedea grija de cultura țării a ministrului cât și devotamentul în această chestiune a prozatorului. Căci pentru aceasta doar s'a înscris dl Sadoveanu în partidul poporului. Propaganda culturală pentru care fusese chemat dl Sadoveanu a început. Dar nu numai atât: a dat chiar roade. Dl Sadoveanu a fost cooptat membru în consiliul de administrație al Societății I. R. D. P.

Pe când culturalizarea Reșiței?”

Dl Teleologu, admirabilul logician al partidului fripturist scrie despre presa de opoziție următoarele: „Că în streinătate nu se dau crezare știrilor interesate și fanteziste (auzi) ale acestor iresponsabile oficine de cea mai „urâtă calomnie, nu înseamnă nimic. Iar în altă parte, în același articol, în coadă: „Dar străinătatea vorbește de samavolniciile din țara românească”. Care va să zică, și alb și negru. Dl Teleologu vorbește de presa iresponsabilă a opoziției, dar cine e responsabil de proștiile dumnealui?”

Maimuțele regimului

În cercurile guvernamentale se dă ca sigură știrea, că dl Octavian Maimuțolini ale cărui calități politice tradează o mare afinitate cerebrală între dsa și Darwin, a hotărât să inființeze în jurul castelului dela Ciucea o mare crescătorie de maimuțe, cari vor purta numele generic din fruntea informației noastre. Terenul pentru acest scop a fost donat de către contele Bethlen și este amenajat după tot confortul reclamat de asemenea nobile dobitoace. Cursul de dresaj va dura numai o vară. Maestrul va fi adus din străinătate, după toate probabilitățile din Italia. În anturajul dlui Goga se ventilează ideea, să fie invitat chiar dl Benitto Mussolini.

În acest scop la aceste cursuri s'ar înscrie și dl Octavian Goga și nu este exclus să fie capacitat și dl general Averescu.

Până acum și-au prezentat înscrierea: Octavian Goga, general Averescu, fripturiștii Vasile Goldiș, Lăpedatu și moralistul Lupaș. Dintre pui mai mititei au și sosit acolo, cu părinți cu toții, peste o sută.

Interesându-ne despre utilitatea acestei bizare crescătorii de maimuțe am primit răspunsul următor:

La toamnă România s'a hotărât să dea o mare reprezentare de circ pentru streinătate, în arenele de pe malul Dâmboviței, cari să întrecă mult exhibițiile circuitului Kludsky.

Dirijarea circuitului va fi încredințată dlui Maimuțolini dela interne.